

פרשת יתרו תשפ"ג
יתרו ויתרון החכמה

שמות פרק יח פסוק א וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי הוֹצִיא ה' אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם:

רש"י וישמע יתרו - מה שמועה שמע ובה, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק: יתרו - שבע שמות נקראו לו רעואל, יתר, יתרו, חובב, חבר, קיני, פוטיאל. יתר, על שם שיתר פרשה אחת בתורה (להלן פסוק כא) ואתה תחזה. יתרו לכשנתגייר וקיים המצות הוסיפו לו אות אחת על שמו. חובב שחבב את התורה. וחובב הוא יתרו, שנאמר (שופטים ד יא) מבני חובב חותן משה. ויש אומרים רעואל אביו של יתרו היה, ומה הוא אומר (שמות ב יח) ותבאנה אל רעואל אביהן, שהתינוקות קורין לאבי אביהן אבא. בספרי: חתן משה - כאן היה יתרו מתכבד במשה, אני חותן המלך ולשעבר היה משה תולה הגדולה בחמיו, שנאמר (שמות ד יח) וישב אל יתר חותנו: **למשה ולישראל** - שקול משה כנגד כל ישראל: **את כל אשר עשה** - להם בירידת המן ובבאר ובעמלק: **כי הוציא ה' וגו'** - זו גדולה על כולם:

שפת אמת לפרשת יתרו [שנה תרמ"ו]

במדרש משנתגייר הוסיף לו ו' כו' אמו"ז ז"ל אמר כי יתר ע"ש שהי' כמיותר בעיני עצמו שהבין שאין לו מציאות מול קדושת בניי. אכן כ' לשארית נחלתו ודרשו חז"ל מי שמשים עצמו כשיריים ולכן כשנתגייר הי' בכלל לשארית נחלתו. אבל הביטול שהי' לו מקודם שנתגייר אינו חשוב. כי באמת לא הי' כלום רק כשנתגייר נחשב הביטול שלו עכ"ד ז"ל. ויתכן להוסיף ביאור בשם יתרו שהוא כענין שכי' יתרון לחכמה מן הסכלות כו'. פי' בזוה"ק מסכלות עצמו בא היתרון להחכמה. כיתרון אור מן החושך כו'. והנה בניי שהיו בגלות מצרים לכן זכו לתוספות זה כענין שנאמר בכל עצב יהי מותר. ובמדרש מקץ דרשו על יוסף הצדיק שע"י הגלות שלו הי' לו יתרון שנטל בת פוטיפר. וכמו כן במרע"ה שנטל בת יתרו. וכמו כן בכלל ישראל כי בוודאי הי' במצרים ניצוצי קדושה. והמה אשר נתקרבו אח"כ להקדושה. ויתרו הי' מיועצי פרעה כדאיתא במד' והי' חכם גדול. וכשהי' נפרד מהקדושה הוסיף כח לסט"א דמצינו יתר כנטול. ומצינו תוספות למעליותא. והוא כמ"ש לעיל כשהוא יתר ועומד בפ"ע כנטול. אבל כשנתבטל אל הקדושה אז מתעלה הכל ע"י. כעין שכי' שיש תוספות מחול אל הקודש. ובמ"א כתבנו בפסוק הבה נתחכמה כו' ונוסף גם הוא על שונאינו. ויש במסורה יש מפזר ונוסף עוד. פרשנו שם כמ"ש חז"ל שהקב"ה פיזר הצדיקים בגלות כדי שיתוסף עליהם גרים. ופרעה הבין שנמצא במצרים ניצוצי קדושה גבוהים מאוד. וע"ז ירא ונוסף גם הוא. הוא לשון נסתר. היינו הנקודה עליונה שבהם. ויתכן שהוא בחי' יתרו הנ"ל שניתוסף אח"כ לבניי. ואות הוא"ו הוא החיבור כמ"ש חז"ל ו' מוסיף על ענין ראשון:

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.